

Hmm, com anem mestre?

Bugs Bunny, el conill estrella de la Warner, ha arribat als seixanta anys amb plenes facultats. Creat per rivalitzar amb els populars i ensucrats ninots de Disney, va acabar obtenint l'estimació del públic gràcies a la seva barreja de cinisme, neurosi, transformisme surrealista múltiple i un encant innocent.

Quan va aparèixer en Bugs Bunny, els personatges de Disneyland van començar a tremolar: per fi hi havia un rival que amenaçava de desbancar del tron de la popularitat en Mickey, en Goofy, en Bambi i tota la fauna sorgida del llapis d'en Walt Disney. El debut del conill Bugs, creat pel dibuixant Frederick Avery, més conegut per Tex Avery, i auspicat pels estudis Warner Bros, no va poder ser més espectacular: al curtmetratge *A Wild Hare* ("Una llebre feréstega"), es veia un caçador calb anomenat Elmer Fudd, vestit de vermell, que voltava pel bosc amb una escopeta enorme busquinyant entre arbres i matolls mentre deia al públic: "Psst!, busco conills". De sobte, apareixia la figura del conill Bugs, molt més alt que no l'Elmer, i tranquil·lament li feia: "Hmm, com anem, mestre?", tot rosegant una pastanaga. La història del film continuava amb en Bugs Bunny martiritzant l'Elmer bo i fent gala d'una crueltat sense límits.

Tex Avery, nascut el 26 de febrer de 1908 a Taylor (Texas), s'havia interessat des de jove pel món de l'animació. Va estudiar

al Chicago Art Institute fins que se n'anà a Califòrnia, on començà a treballar per a l'estudi de Walter Lantz de "dibuixant de continuïtat" (així s'anomenen els encarregats de crear tota la seqüència de dibuixos necessaris per a passar d'una acció a una altra). Walter Lantz es trobava en

A la Segona Guerra Mundial, en Bugs Bunny va fer campanya per la participació en el combat i contra les dictadures europees.

aquell moment en el punt més alt de la fama amb personatges com Woody Woodpecker (el popular "Pájaro Loco"), Andy Panda o el petit pingüí Chilly Willy.

El 1935 Tex Avery canvia de feina i entra a treballar a la Warner Bros, on formà amb Virgil Ross i Sid Sutherland la denomi-

nada *Termit Terrace*, un eficient equip de dibuix, responsable de crear personatges tan populars com el garrí Porky, l'ànec Duffy (Pato Lucas en la versió espanyola) i en Bugs Bunny. Els seus dibuixos tenien una gran personalitat, sobretot comparats amb les imitacions que en aquella època es feien dels dibuixos de Disney. Avery va acabar encarregant-se de la producció de les dues sèries principals de la casa: *Merrie Melodies* (petits curts de colors) i *Looney Tunes* (curts en blanc i negre). Va treballar per a la Warner fins l'any 1941, quan se n'anà per divergències amb Leo Schlesinger, el dictatorial cap dels estudis.

Aquest mateix any entrà a treballar a la Metro Goldwyn Mayer (MGM), convençut pel productor Fred Quimby. Amb molta més llibertat que no en l'etapa anterior, Avery hi va crear els seus millors dibuixos animats coneguts fins aleshores. Sense proposar-se de dibuixar personatges duradors, només tractava d'inventar unes situacions cada vegada més esbojarrades. En Droopy va ser un dels seus personatges més cèlebres d'aquesta època. També va ser el responsa-

ble de la sèrie *Happy Harmonies*; el seu departament va fer una diània total quan ell es va encarregar de la sèrie *Tom i Jerry*, personatges que havien estat creats el 1940 per Hanna i Barbera, els quals més tard muntaren el seu propi estudi. El 1954, Tex Avery deixava la MGM abans que la companyia aturés la producció de dibuixos animats, i tornava a treballar amb Walter Lantz, però només arribà a fer quatre dibuixos animats de les aventures d'en Chilly Willy.

A final dels anys 50 va passar al camp de la publicitat, on va crear espots per a la televisió i dibuixà per a productes com Raid o Frito Bandito. Avery es va morir el 1980, deixant al darrere una col·lecció impressionant de dibuixos animats que han influït més o menys tota una generació de nous creadors. Un dels darrers homenatges que li van retre fou la versió cinematogràfica de *La Màscara*, en què una effigie de Jim Carrey copiava les carotes i les exageradíssimes ganyotes dels seus personatges més cèlebres, a base de deformar ulls, llengua o boca fins a extrems impossibles.

Durant un parell de dècades, en Bugs Bunny va ser la principal estrella de la productora i va trasplantar als *cartoons* cinema-

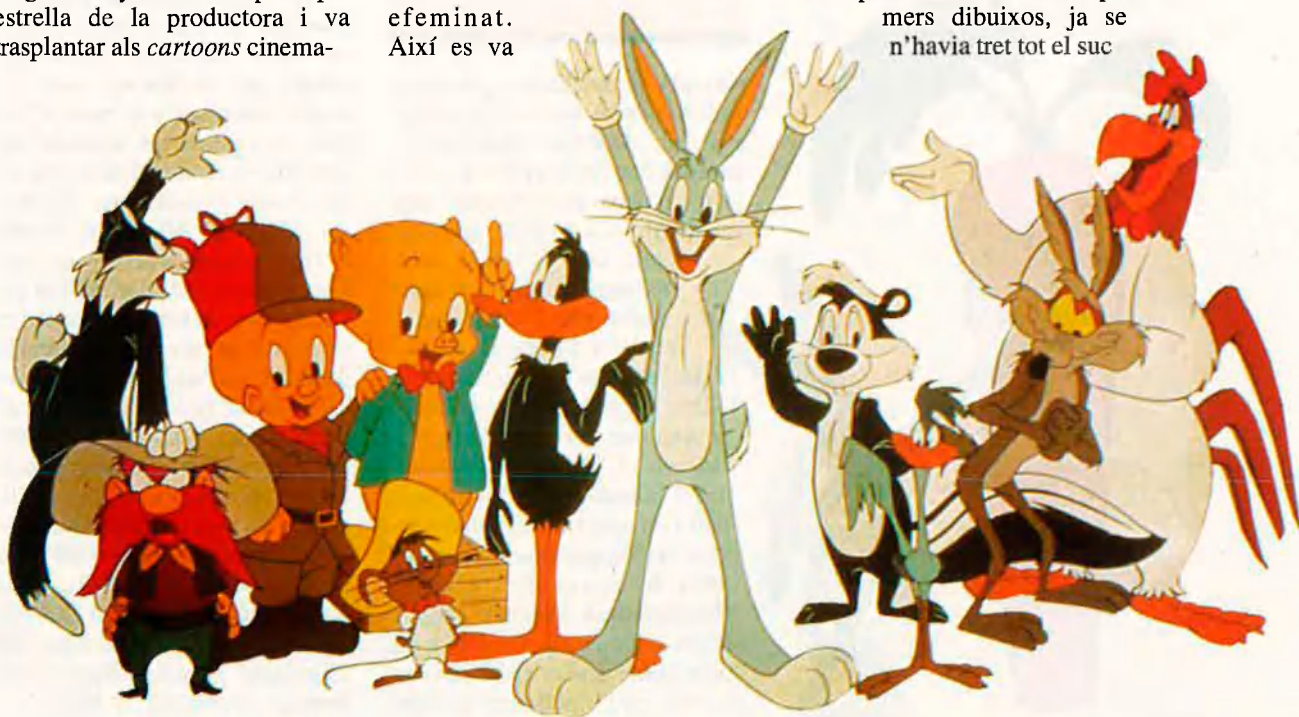

togràfics l'humor absurd i surrealista que abanderava a la pantalla en Groucho Marx. En Bugs sempre acostumava a adreçar-se als interlocutors amb la pregunta: "What's up, Doc?" (Com anem, mestre?), amb un sentit de l'oportunitat més aviat poca-solta. El nom del personatge prové d'un dels seus primers creadors, Bugs Hardaway, que va codirigir el film *Porky's Hare Hunt* (En Porky va a caçar llebres), estrenat el 30 d'abril de 1938. Segons Rose Horseley, encarregada del departament de publicitat dels estudis Warner, havien considerat que el nom de Bugs era encantador, encara que alguns dibuixants el trobaven massa efeminat. Així es va

formar una al·literació molt comuna a l'època, com les de Mickey Mouse, Donald Duck, Betty Boop o Porky Pig.

En la primera aparició, el conill, encara sense nom ni personalitat pròpia, tenia una imatge ferotge i agressiva, que va anar evolucionant en mans de Chuck Jones fins al seu perfil definitiu, obra de Tex Avery. Aquest perfil ja era evident al film *A Wild Hare*, estrenat el 27 de juliol de 1940. Només tres *cartoons* bastaren a Tex Avery per impulsar la seva concepció d'en Bugs Bunny abans d'anar-se'n a la MGM el 1941. Avery va suprimir del conill tot traç que fes pensar en les creacions de Disney: ni grans ulls romàntics, ni cua flonja de cotó. En Bugs era un conill allargassat, eternament gris, amb llargues orelles, potes enormes i un aspecte sempre malhumorat. El personatge fou tractat a continuació per artistes diferents, entre els quals n'hi ha de tan importants com Bob Clampett, Friz Freleng, Chuck Jones i Robert McKimson, sense oblidar el cap de l'estudi dels dibuixos animats, Leo Schlesinger. McKimson va confessar, uns quants anys més tard, que "després dels cinc o sis primers dibuixos, ja se n'havia tret tot el suc

Els dibuixos animats de la 'família' Warner Bros són ben vius, tot i els seus molts anys d'història. Els llargs-metratges de Warner, però, no sempre han estat triomfants. Fotos: Warner Bros.

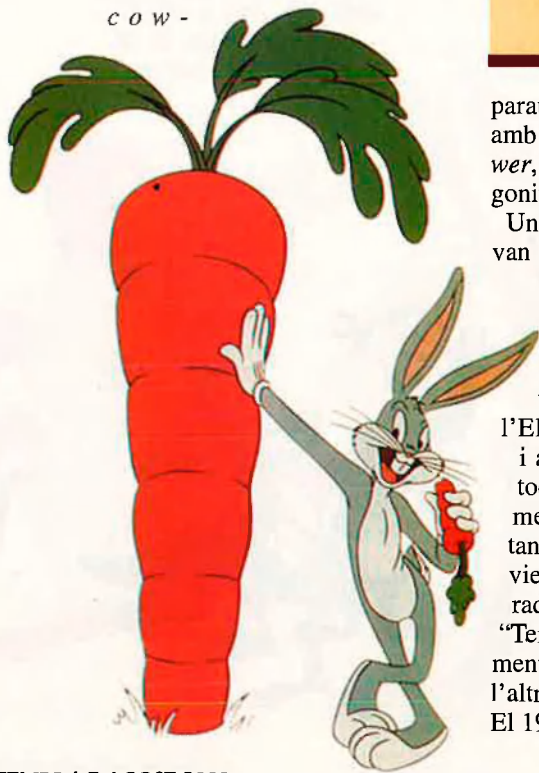

En Bugs sempre acostumava a adreçar-se als interlocutors amb la pregunta: "What's up, Doc?" (Com anem, mestre?). Aquest conill tenia un sentit de l'oportunitat més aviat poca-solta.
Fotos: Warner Bros.

[d'en Bugs]; la idea del caçador dolent i del conill víctima era massa vista, però van arribar idees noves i durant anys hi vam anar afegint nous arguments, cada vegada més surrealistes, sovint inspirant-nos en films clàssics i en tota la mitologia de Hollywood".

Un tret important de la personalitat del conill va ser obra de Mel Blanc, l'encarregat de posar-hi veu, el qual considerava que en Bugs Bunny apel·lava al sentiment de rebel·lia que tots portem a dintre. "Tothom vol guanyar, i en Bugs sempre és un guanyador". Evidentment, també durant la Segona Guerra Mundial en Bugs Bunny va fer campanya per la participació en el combat i contra les dictadures europees, igual que havien fet en Mickey Mouse, l'ànec Donald i tantes estrelles de Hollywood. Potser va ser durant aquesta època que en Bugs Bunny va aconseguir molta més popularitat que no els dibuixos de Disney o de la MGM. Però les baralles entre en Bugs i l'Elmer començaven a fatigar el públic, i Friz Freleng, el dibuixant d'aleshores, va afegir-hi, l'any 1945, un adversari diminut, agressiu i bigotut, cofat amb un enorme barret de

C O W -

boy i un antifaç de lladregot, anomenat Yosemite Sam, i traslladà una bona part de l'acció a l'Oest més clàssic.

Més tard, va situar la parella en una típica trilogia de tema marítim, amb ressonàncies del gènere de pirates. *Buccaner Bunny* (1948) convertí en Bugs en el capità Bligh d'*El motí del Bounty*. El segon cartoon de la sèrie tornava a evocar el film de Frank Lloyd, amb Clark Gable i Charles Laughton, ara amb el títol paròdic de *Mutiny on the Bunny* (1950). El títol del tercer dibuix animat encara recorria al cinema; així, *Captain Hareblower* (1954) feia un joc de

La 'Bugs Bunny Life', prop de dos-cents curts de set minuts, va parodiar herois històrics, com ara 'Rabbitson Crusoe' o 'Rabbit Hood'.

paraules (*hare*, llebre, per *horn*) amb *El capità Horatio Hornblower*, film de Raoul Walsh protagonitzat per Gregory Peck.

Uns quants personatges més van afegir-se a la sèrie, tals com l'ànec Duffy (1943), eternament enrabiat, el qual acabava rivalitzant amb el conill a l'hora de despistar, enredar i fer tornar boig l'Elmer quan sortia a caçar, i això que, a l'ànec, sempre li tocava el rebre. És especialment hilarant l'episodi en què, tant l'un com l'altre, s'intercanvien rètols que diuen "Temporada de cacera de conills" o "Temporada de cacera d'ànecs", mentre l'Elmer apunta a l'un i a l'altre sense acabar-se de decidir. El 1948, en Bugs Bunny es troba

amb Marvin el Marcià, un extra-terrestre entremaliat i curt de talla, amb el cap com una bola de billar negra i ulls grossos, vestit amb casc de romà, una faldilleta i sabatilles d'esport. El 1952 també el popular Coiot va deixar un moment la seva cacera infructuosa de Correcamins per dedicar-se a caçar el conill, amb idèntics resultats. El darrer afegit memorable arriba el 1954, quan apareix el Diable de Tasmània, una espècie de petit monstre d'aspecte ferotge i de velocitat ultraràpida, però sempre amb mala fortuna quan se les heu amb en Bugs.

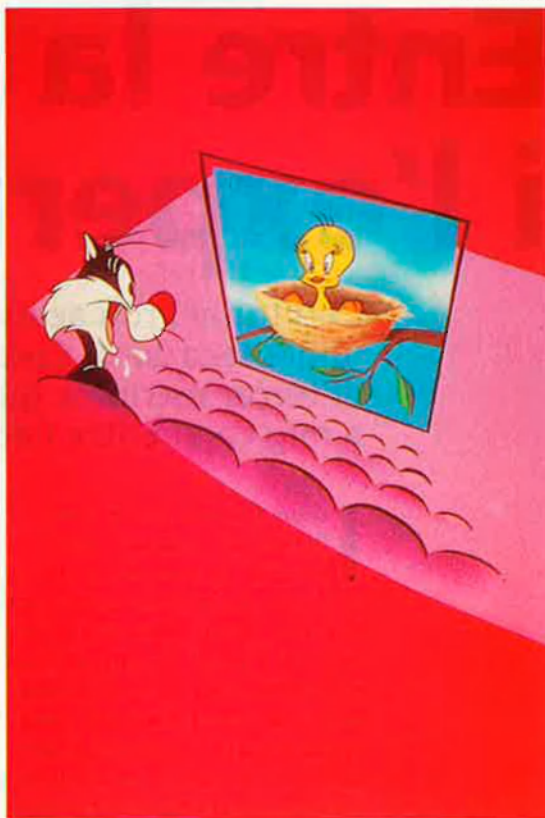
Prop de dos-cents episodis van constituir la *Bugs Bunny Life*, en curts de set minuts de durada distribuïts per la Warner, que van acabar parodiant tota mena d'herois en capítols tan memorables com *Rabbit Hood*, *Rabbit of Seville*, *Yankee Doodle Bugs*, *Rabbitson Crusoe*, *Ali Baba Bunny* o *Hare-Abian Nights*, i en què s'accentuava cada cop més la seva capacitat de transformisme i es convertia en sirena, en adorable dama del sud atribolada, en núvia desolada al peu de l'altar o en l'encisadora Carmen Miranda. Tot s'hi valia per distreure l'atenció del caçador Elmer, del rondinaire d'en Sam o del terrible Diable de Tasmània. L'any 1958, fins i tot, va aconseguir un Oscar pel cartoon dibuixat per Friz Freleng, titulat *Knighty Knight Bugs (El cavallerós cavaller Bugs)*, ambientat a la cort del rei Artús.

El conill de maneres grouchesques va ser adaptat també ràpidament als llibres de còmics gràcies a una publicació que va aparèixer la tardor del 1941 amb el mateix títol que les sèries de *cartoons* de l'estudi Schlesinger, *Looney Tunes and Merrie Melodies*. Un guionista i dibuixant, Chase Craig, que sobresortia entre els creadors del personatge a les revistes, va rebre l'encàrrec de transportar-lo als suplementos dominicals de la premsa el 1942. L'hi va substituir, al cap de poc, Roger Armstrong; després Carl Buettner en va fer les remeses corresponents als anys 1944-47. La sèrie va quedar en poder del guionista Al Stoffer i del dibuixant Ralph Heimdahl, quan aquests hagueren començat les tires diàries el 1948. Heimdahl va signar tires i episodis dominicals durant anys i panys, i Lee Holley en va ser el successor més notable quasi fins als nostres dies.

El darrer curt-metratge per al cinema d'en Bugs Bunny va ser *False Hare (Falsa llebre)*, dirigit per Robert McKimson el juliol del 1964, quan ja feia vint-i-quatre anys que el conill havia debutat a *A Wild Hare*. Després d'alguns especials per a la televisió es va engegar una altra sèrie, el 1982, aquesta volta anomenada *Bugs Bunny's Mad World* i creada directament per al mitjà televisiu. I en Bugs encara va aparèixer a *Bugs Bunny 3rd Movie: 1001 Rabbit Tales*, estrenat al cinema el mateix any 1982, o en

un especial que commemorava el cinquantè aniversari de *Looney Tunes*, l'any 1986. La darrera aparició que va fer a la pantalla gran va ser el 1996, amb *Space Jam*, juntament amb la majoria dels personatges de *Looney Tunes* (els ja coneguts, més el canari Tweety, el gat Silvestre o el gall Claudi). Els personatges animats hi havien de jugar un partit de bàsquet espectacular contra les estrelles d'aquest esport nord-americà, encapçalades per Michael Jordan. El film es va fer amb un tècnica semblant a l'estupenda *Qui va enganyar en Roger Rabbit?*, que barrejava la imatge real amb l'animació gràcies a la manipulació per ordinador. Dirigit per Ivan Reitman, *Space Jam* va ser un gran èxit als Estats Units, però no tant a fora, on aquest esport no arrossega tant de públic a les taquilles. Això sí, va permetre de recuperar la figura d'en Bugs Bunny i d'uns quants personatges més que ja eren una mica oblidats.

D'alguna manera també la seva herència ha perdurat amb la nova sèrie que va arribar a la televisió realitzada per la Warner i Steven Spielberg, *Tiny Toons*, en què una nova generació de petits *toons* continua turmentant l'innocent de torn. Entre els principals personatges hi ha en Buster Bunny i la Babs Bunny, dos estudiants enjogassats que podrien passar per nebots d'en Bugs; en Plucky, que recorda l'ànec Duffy, si més no pel seu caràcter

egocèntric, sarcàstic i ambiciós; en Hamton, el porquet d'ulls enormes ulls i cor d'or, i dos petits humans: en Monty i l'Elmyra, el malson de tota mascota. Nous personatges per a una nova generació d'adolescents, encara que sempre preferirem el model original, aquell personatge que qualsevol dia et podies trobar enmig d'un bombardeig bo i demanant-te, tot desmenjat: "Hmm, com anem, mestre?"

Silvestre i Piolin, dos productes més de la factoria Warner Bros. El garrí Porky, l'ànec Duffy i el Diabole de Tasmània són uns altres exemples de l'èxit que han tingut les seves creacions.

vacances pagades, vaga
atur, canvi tecnològic, Chilibda
disciplina, mobilitat, Eisenstein
explotació, regulació, Saigado, Flaherty
organització obrera, Pudovkin
globalització, salari, Brossa
utopies, jornada laboral, Lewis Hine
societat de la informació, Fernando Morás

LES CULTURES DEL TREBALL

Exposició: del 24 de maig al 17 de setembre del 2000

Exposició coproduïda amb

Centre de Cultura Contemporània de Barcelona

Montalegre, 5. 08001 Barcelona

Amb el patrocini de LA VANGUARDIA